

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/125/2016
Identifikačné číslo spisu:	1112208861
Dátum vydania rozhodnutia:	12.07.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1112208861.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L. bývajúcej v Z., zastúpenej advokátskou kanceláriou: FUTEJ & Partners, s.r.o. so sídlom Radlinského 2, Bratislava, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Národnou bankou Slovenska, so sídlom Imricha Karvaša 1, Bratislava, o náhradu škody vo výške 12 503,43 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 65/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2015 sp. zn. 11 Co 21, 22/2015, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2015 sp. zn. 11 Co 21, 22/2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Dovolanie žalobkyne proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2015, sp. zn. 11 Co 21, 22/2015 týkajúce sa potvrdzujúceho výroku o uznesení Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15.1.2015, sp. zn. 15 C 65/2012, o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. novembra 2014, č. k. 15 C 65/2012-256 zamietol návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Zamietol návrh vo veci samej. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Uznesením z 15. januára 2015 č. k. 15 C 65/2012 uložil žalobkyni zaplatiť súdny poplatok za odvolanie 20 Eur.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. októbra 2015 sp. zn. 11 Co 21, 22/2015 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25.11.2014, č. k. 15 C 65/2012-256. Potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15.1.2015, sp. zn. 15 C 65/2012. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie proti prvému a druhému výroku rozsudku na základe § 237 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne aj právne nesprávne a

konanie je postihnuté inou vadou. Odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o jej odvolaní svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, nakoľko tieto zistenia vychádzajú z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie, ktoré sú neúplné. Podľa jej názoru je rozsudok okresného súdu nepreskúmateľný a teda došlo k jej odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Takisto je nesprávne uznesenie týkajúce sa súdneho poplatku. Žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v prvom a v druhom výroku a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol alebo zamietol.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu týkajúce sa prvého potvrdzujúceho výroku je potrebné zrušiť a pokiaľ ide o potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu je potrebné ho odmietnuť.

7. S poukazom na to, že dovolanie bolo podané 22. decembra 2015, teda pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237, § 238 a § 239 O.s.p.

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci a podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Žalobkyňa v dovolaní namietala, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p.

10. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumel taký závadný postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytoval Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

11. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk

spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

12. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

13. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

14. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“).

15. Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkou predloženému súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013).

16. S poukazom na uvedené bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že žalovaná podala vyjadrenie k odvolaniu (č. l. 290 až 295), avšak toto vyjadrenie žalobkyni, resp. jej právnenému zástupcovi doručené nebolo. Žalobkyňa sa teda nemala možnosť dozvedieť o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd toto vyjadrenie žalovanej nedoručil, pričom predložené odvolaciemu súdu bolo predmetné vyjadrenie už 12. februára 2015 (odvolací súd rozhodoval až 27. októbra 2015). Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

17. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu - ako tomu nasvedčuje obsah spisu- došlo v preskúmvanej veci k procesnej nesprávosti, na procesné dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESĽP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Žalobkyni mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalovanej k odvolaniu a že faktickým procesným postupom odvolacieho súdu bola žalobkyni táto možnosť upretá. V kontexte vyššie uvedeného je zrejmé, že odvolací súd nemôže vopred vyhodnotiť, bez oboznámenia sa s takýmto vyjadrením, či prípadné vyjadrenie odvolateľa mohlo mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. V súlade so zásadou kontradiktórnosti je legitímna požiadavka strán sporu, aby mali možnosť sa oboznámiť s vyjadreniami druhej strany, pričom nestačí, že informácie v nich obsiahnuté boli v priebehu konania určitým spôsobom uvádzané (pozri bližšie rozsudok ESĽP vo veci Krčmár a ďalší proti Českej republike č. 35376/97, 3.3.2000, § 43).

18. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

19. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej potvrdzujúcej časti (1) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Najvyšší súd sa následne nezaoberal ostatnými námietkami dovolateľky, keďže ich v štádiu, keď sa vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, v ktorom sa nimi bude musieť zaoberať, považoval za nadbytočné.

20. Dovolací súd sa zaoberal aj dovolaním dovolateľky proti potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu týkajúceho sa súdneho poplatku, ktoré uznesenie (súd prvej inštancie) nedoručuje protistrane, ani odvolanie proti nemu, ani preto nie je potrebné vyjadrenie druhej strany doručovať.

21. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Žalobkyňa dovolaním napadla uznesenie, ktorým dovolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

22. Žalobkyňa tvrdila, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv].

23. Dovolateľka namietala, že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom konštantná judikatúra dovolacieho súdu pri interpretácii citovaného ustanovenia rozumela taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, priznávaných mu O.s.p. alebo inými predpismi procesného práva. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a dôsledkom takéhoto jeho postupu bolo nerespektovanie niektorého procesného práva účastníka alebo aj viacerých takýchto práv [v zmysle § 18 O.s.p. (teraz obdobne čl. 6 CSP) majú účastníci/strany v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p./ § 123 a § 124 CSP), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p./ § 97 CSP), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p./ čl. 9 CSP), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p./ § 178 CSP) a na doručenie rozsudku do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p./ § 223 CSP)].

24. Dovolateľka ďalej tvrdila, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. K námietkam týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 ods. 1 O.s.p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúcom za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné (viď R 111/1998 - rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997).

25. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti týkajúcej

sa uznesenia (súdny poplatok) je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci ako dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. prípustnosť dovolania nezakladalo (viď R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014), preto sa dovolací súd týmito námietkami žalobkyne nemohol zaoberať.

26. V danej veci prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné, pokiaľ ide o druhý výrok predmetného rozsudku, týkajúci sa súdneho poplatku.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.